

PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ MOTYVAVIMO BŪDAI IR METODAI LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOSE TAIKANT INOVATYVIUS UGDYMO METODUS

Dovilė Jurelevičė
Klaipėdos valstybinė kolegija

DOI: <https://doi.org/10.52320/svv.v1iX.396>

Anotacija

Straipsnyje nagrinėjamas inovatyvių ugdymo metodų poveikis pradinėse klasių mokinių mokymosi motyvacijai lietuvių kalbos pamokose. Tyrimo aktualumą lemia šiuolaikinės švietimo politikos nuostatos, akcentuojančios mokinių aktyvaus įsitraukimo, kūrybiškumo ir mokymosi visą gyvenimą gebėjimų ugdymą. Siekiant išsiaiškinti inovatyvių metodų veiksmingumą, buvo atliktas veiklos tyrimas, kurio metu stebėtos ir analizuotos pamokos, taikant tiek tradicinius, tiek inovatyvius mokymo metodus. Tyrime vertinti mokinių aktyvumo, emocinio įsitraukimo, dėmesio išlaikymo, savarankiškumo ir bendradarbiavimo pokyčiai.

Rezultatai parodė, kad inovatyvūs ugdymo metodai, ypač skaitmeninės programėlės, žaidybinės veiklos ir interaktyvios technologijos, teigiamai veikia mokinių mokymosi motyvaciją. Jie padidina mokinių įsitraukimą, sukuria teigiamą emocinį foną, skatina savarankiškumą ir bendradarbiavimą. Tyrimo duomenys leidžia teigti, kad inovatyvių metodų taikymas pradinėse klasėse prisideda prie mokinių vidinės motyvacijos stiprinimo ir geresnių mokymosi rezultatų pasiekimo.

Pagrindiniai žodžiai: mokymosi motyvacija, inovatyvūs metodai, pradinis ugdymas, lietuvių kalbos pamokos, veiklos tyrimas.

Ivadas

Mokinių mokymosi motyvacija yra vienas svarbiausių sėkmingo ugdymo veiksnių, tačiau pradinėse klasėse dažnai pastebimas jos trūkumas – mažėjantis susidomėjimas, dėmesio išsiblaškymas ir užduočių neatlikimas. Ši problema daro įtaką ne tik mokinių pasiekimams, bet ir jų emocinei savijautai bei požiūriui į mokymąsi. Todėl mokymosi motyvacijos stiprinimas tampa vienu iš svarbiausių šiuolaikinės pedagogikos uždavinių.

Švietimo politikos dokumentuose pabrėžiama, kad mokinių motyvacija yra vienas pagrindinių kokybiško ugdymo rodiklių. Europos Sąjungos dokumentuose nuolatinis mokymasis (angl. *lifelong learning*) pripažįstamas kaip viena iš svarbiausių XXI amžiaus kompetencijų, o Lietuvos švietimo dokumentuose pabrėžiama mokytojo atsakomybė skatinti mokinių pažangą, kūrybiškumą ir saviraišką. OECD (2021) bei Europos Komisijos „Digital Education Action Plan 2021–2027“ dokumentuose išryškinama inovatyvių skaitmeninių priemonių ir šiuolaikinių metodų integravimo būtinybė, siekiant didinti mokinių įsitraukimą į mokymosi procesą.

Moksliniuose tyrimuose (Girdzijauskienė, Gudynas, Jakavonytė ir kt., 2010; Arlauskaitė, 2016; Astrauskienė, 2013; Želvys, Indrašienė, Čiužas, 2021) nagrinėjami mokymosi motyvacijos veiksniai bei jų raiška ugdymo procese. Vis dėlto tyrimų, susijusių su inovatyvių mokymo metodų taikymu pradinėse klasėse, Lietuvoje vis dar nepakanka.

Atsižvelgiant į tai, šiame straipsnyje analizuojamas inovatyvių mokymo metodų taikymo poveikis pradinėse klasių mokinių mokymosi motyvacijai lietuvių kalbos pamokose.

Tyrimo problema – kokie inovatyvūs ugdymo metodai veiksmingiausiai motyvuoja pradinėse klasių mokinius lietuvių kalbos pamokose?

Tyrimo objektas – inovatyvių ugdymo metodų taikymas ir jų poveikis pradinėse klasių mokinių mokymosi motyvacijai.

Tyrimo tikslas – atskleisti inovatyvių ugdymo metodų poveikį pradinėse klasių mokinių mokymosi motyvacijai.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokymosi motyvacijos teorines prielaidas ir ją lemiančius veiksniai.
2. Nustatyti veiksmingiausius motyvavimo metodus, taikomus lietuvių kalbos pamokose.
3. Atlikti veiklos tyrimą, siekiant įvertinti inovatyvių metodų taikymo poveikį mokinių motyvacijai.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė, veiklos tyrimas, pamokų stebėjimas, refleksija ir lyginamoji analizė.

1. Mokymosi motyvacija ir motyvai pradiniam ugdyme

Mokymosi motyvacija yra vienas iš svarbiausių ugdymo proceso komponentų, lemiantis mokinio aktyvumą, pasiekimus ir požiūrį į mokymąsi. Motyvacija siejama su vidiniais bei išoriniais veiksniais, skatinančiais mokinių mokytis, stengtis, siekti rezultato ar patirti pasitenkinimą veikla. Pasak Myers (2008), motyvacija – tai poreikis arba troškimas, suteikiantis elgesiui energijos ir nukreipiantis jį į tikslą. Jovaiša (2007) motyvą apibrėžia kaip sąmoningą ar nesąmoningą veiksmo priežastį, kylančią dėl asmenybės ir situacijos sąveikos, kai siekiama patenkinti poreikius ar įgyvendinti vertybes. Taigi, motyvacija yra dinamiškas reiškiny, apimantis tiek pažinimo, tiek emocinius komponentus, kurie kartu lemia norą mokytis ir tobulėti.

Motyvacija ir motyvai yra glaudžiai susiję, tačiau jų prigimtis skirtinga. Motyvacija apibūdina visą elgesio aktyvinimo procesą, o motyvai – tai konkretūs veiksniai, kurie šį procesą sukelia. Helmke (2012) motyvus apibrėžia kaip vidinius ir išorinius veiksnius, lemiančius mokinio elgesį bei pasirinkimą veikti. Jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikai dažnai pasirenka veikti dėl aiškių, artimų motyvų – norėdami sulaukti pagyrimo, įrodyti gebėjimus ar patirti džiaugsmą. Pedagoگو užduotis – trumpalaikius motyvus paversti ilgalaikiais, skatinti mokinius mokytis ne tik dėl išorinio įvertinimo, bet ir dėl pažinimo, atradimo ar noro dalintis žiniomis (Barkauskaitė, 2012; Ryan ir Deci, 2000).

Skiriami du pagrindiniai mokymosi motyvacijos tipai – vidinė ir išorinė motyvacija. Vidinė motyvacija kyla iš paties mokinio – noras mokytis atsiranda dėl smalsumo, pasitenkinimo veikla ar sėkmės patyrimo. Tuo tarpu išorinė motyvacija susijusi su išoriniais paskatinimais – vertinimu, pagyromis ar bausmėmis. Ryan ir Deci (2000) pabrėžia, kad ilgalaikis mokymosi įsitraukimas įmanomas tik tada, kai dominuoja vidinė motyvacija, paremta autonomija, kompetencijos jausmu ir prasmingumu. Naujesnėje jų teorijos versijoje Deci ir Ryan (2020) akcentuoja, kad mokinių motyvacija stiprėja tada, kai ugdymo procesas tenkina pagrindinius psichologinius poreikius – savarankiškumo, kompetencijos ir ryšio su kitais. Tokia aplinka skatina vidinę motyvaciją, mokymosi džiaugsmą ir atsakomybę už rezultatus.

Jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų motyvacija pasižymi specifiniais bruožais. Pirmose klasėse vaikai dažniausiai mokosi norėdami patikti mokytojui, gauti pagyrimą ar pripažinimą, tačiau vėliau, stiprėjant pažinimo poreikiui, vis svarbesni tampa vidiniai mokymosi motyvai. Šiame amžiaus tarpsnyje itin reikšminga mokytojo asmenybė, gebėjimas sudominti, palaikyti teigiamą emocinę atmosferą bei sukurti saugią aplinką, kurioje mokinys gali klysti, eksperimentuoti ir mokytis be baimės (Girdzijauskienė ir kt., 2010; Astrauskienė, 2013). Skaalvik ir Skaalvik (2021) tyrimai patvirtina, kad pradinių klasių mokinių motyvaciją stiprina artimas, palaikantis santykis su mokytoju. Kai vaikas jaučiasi saugus ir vertinamas, jis drąsiau įsitraukia į veiklą, labiau pasitiki savo gebėjimais ir noriau bendradarbiauja.

1 lentelė. Mokymosi motyvacijos ir mokymosi motyvų samprata

Motyvacija ir motyvai	Skirtingi apibrėžimai, aiškinantys kuo skiriasi motyvacija nuo motyvo
Motyvacija	1. Apibrėžiama, kaip elgesio, veiksmų, veiklos skatinimo procesas, kurį sukelia įvairūs motyvai; motyvų visuma. 2. Myers (2008) motyvacija vadina poreikį arba troškimą, kurie teikia elgesiui energijos ir nukreipia jį į tikslą.
Motyvas	1. Motyvai yra veiksniai, skatinantys tam tikrą elgesį ar veiklą (Helmke, 2012). 2. Pasak Jovaišos (2007), motyvas – sąmoninga ar nesąmoninga veiksmo priežastis, kylanti dėl asmenybės ir objekto (situacijos), tenkinančio jos poreikius, interesus, vertybes, tikslus, sąveikas.
Jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų motyvacija ir motyvai	1. Jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų mokymosi motyvacija susijusi su specifiniais išoriniais bei vidiniais mokymosi stimulais. 2. Svarbiausias pradinuko motyvas – „mokytoja liepė“; 3. Vaikų mokymosi motyvai daugiausia priklauso ir nuo pedagogo darbo pobūdžio

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Barkauskaite (2012), Gudynu (2013), Astrauskiene (2013).

Lietuvos ir užsienio tyrimai rodo, kad pradinukų mokymosi motyvacijai didelę įtaką daro mokymo metodų įvairovė ir veiklų pobūdis. Astrauskienė (2013) pabrėžia, kad aktyvūs, žaidybiniai ir kūrybiniai metodai padeda išlaikyti vaikų dėmesį, mažina nuobodulį ir skatina emocinį įsitraukimą. Barkauskaitė (2012) teigia, kad efektyvi mokymosi motyvacija pasiekama tada, kai mokytojas geba derinti pažinimo iššūkius su mokinių gebėjimais ir suteikia galimybę patirti sėkmę. Todėl mokinių motyvaciją galima stiprinti ne tik išoriniais paskatinimais, bet ir tinkamai parinktais ugdymo metodais, užduotimis bei pozityvia emocine sąveika klasėje.

Jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių motyvacija turi savitų bruožų. Šio laikotarpio vaikų elgesiui būdingas spontaniškumas, emociingumas ir poreikis patirti pripažinimą. Mokiniai mokosi ne tik dėl pažinimo džiaugsmo, bet ir dėl norų patikti mokytojui ar tėvams, gauti pagyrimą, būti geriausiais klasėje. Barkauskaitė (2012) ir Gudynas (2013) pabrėžia, kad tokio amžiaus vaikams ypač svarbus emocinis ryšys su pedagogu – jo palaikymas ir teigiamas įvertinimas gali lemti mokymosi sėkmę labiau nei pati veikla.

Astrauskienė (2013) pastebi, kad šio amžiaus mokiniams motyvaciją didina įdomios, kūrybinės užduotys, kurios leidžia patirti atradimo džiaugsmą. Todėl pradinio ugdymo mokytojas turi gebėti derinti tradicinius mokymo metodus su žaismingais, refleksiniais ir technologiniais elementais.

Toliau pateikta lentelė apibendrina pagrindinius jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių mokymosi motyvus ir juos lemiančius veiksnius, remiantis įvairių autorių tyrimais.

2 lentelė. Pradinių klasių mokinių mokymosi motyvacijos ypatumai

Kas motyvuoja pradinių klasių mokinius	Aprašymas
Tiesioginiai pradinukų mokymosi motyvai	1. Malonumas atlikti įdomias mokyklines užduotis, noras išmokyti rašyti, skaičiuoti, suprasti pasaulio reiškinius 2. Ateities motyvas: noras įgyti tam tikrą profesiją, išaugti išsilavinusiu žmogumi, būti naudingu tėvynei ir kt.
Skatinimo motyvai	Pagrindinis mokomosios veiklos skatinimo motyvas jaunesniojo amžiaus mokiniui yra vertinimas, žodinis pagyrimas.
Sudominimas dėstomu dalyku	Mokiniai, kuriems patinka mokomasis dalykas bei atliekamos mokymosi veiklos, pasiekia geresnių mokymosi rezultatų.
Jaunesniojo amžiaus vaikų pagrindinės motyvų grupės	1. Motyvai, glūdintys pačioje mokomojoje veikloje ir susiję su jos ankstesniais rezultatais. 2. Motyvai, susiję su netiesioginiu mokymosi rezultatu.
Santykiai tarp pedagogo ir mokinių	Mokinių motyvacijai mokytis svarbūs santykiai tarp pedagogo ir mokinių (ypač jaunesniajame mokykliniame amžiuje). Svarbu, kad mokiniai pasitikėtų pedagogu, nebijotų klausti jei kažko nesupranta. Kad kiekvieno klasės draugo tikslas toje klasėje mokytis ir išmokyti, gauti naujų žinių.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Barkauskaite (2012), Gudynu (2013), Astrauskiene (2013)

Lentelėje išryškėja, kad jaunesniojo amžiaus mokinių mokymosi motyvacija glaudžiai siejasi su emociniu fonu ir santykių kokybe. Teigiama patirtis klasėje, saugi aplinka ir galimybė pasidžiaugti rezultatu stiprina vidinę motyvaciją bei norą įsitraukti į veiklą. Mokytojo paskatinimas, žodinis vertinimas ir žaisminga veikla tampa esminiais veiksniais, lemiančiais sėkmingą mokymąsi.

Pedagoginiai ir socialiniai veiksniai čia atlieka itin svarbų vaidmenį – kūrybiškos užduotys, projektinė veikla, bendradarbiavimas grupėse bei technologijų naudojimas padeda sukurti įtraukią ir motyvuojančią aplinką (OECD, 2021; European Commission, 2020). Pasak Arlauskaitės (2016), kai mokinys įtraukiamas į aktyvų mokymosi procesą, jis patiria didesnį pasitenkinimą ir džiaugsmą, todėl motyvacija tampa stabilesnė ir ilgalaikė.

Apibendrinant galima teigti, kad jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų mokymosi motyvacija formuojasi per emocinius ryšius, patirtį, aktyvią veiklą ir pozityvų mokytojo palaikymą. Šiame procese inovatyvių metodų taikymas atlieka itin svarbų vaidmenį, nes leidžia mokiniams mokytis per veiklą, patirti sėkmę ir įsitraukti į pažinimą iš vidaus, o ne tik dėl išorinių paskatų.

2. Inovatyvūs ugdymo metodai kaip mokinių motyvacijos stiprinimo priemonė

Šiuolaikinis švietimas grindžiamas mokinio aktyvumu, kūrybiškumu ir gebėjimu taikyti įgytas žinias praktiškai. Tradiciniai mokymo metodai, orientuoti į žinių perteikimą, vis dažniau papildomi arba keičiami inovatyviais, kurie skatina mokinių įsitraukimą, bendradarbiavimą ir kritinį mąstymą. Pasak Brunerio (1996), mokymasis tampa veiksmingas tik tuomet, kai mokinys pats aktyviai konstruoja žinias, o mokytojas veikia kaip proceso moderatorius, o ne informacijos teikėjas. Fullan, Quinn ir McEachen (2022) pabrėžia, kad gilaus mokymosi (angl. *Deep Learning*) esmė – ne technologijų naudojimas, o prasmingų patirčių kūrimas, kai mokinys veikia kaip aktyvus žinių kūrėjas. Tokie ugdymo samprata atitinka konstruktyvistinę paradigmą ir padeda stiprinti vidinę motyvaciją per prasmingą veiklą.

Inovatyvūs ugdymo metodai remiasi konstruktyvistine mokymosi paradigma, kuri pabrėžia mokinio veiklumą, savarankiškumą ir gebėjimą atrasti žinias per asmeninę patirtį. Vygotskio (1978) socialinio konstruktyvizmo teorija akcentuoja, kad mokymasis yra socialinis procesas, todėl bendradarbiavimas, diskusijos ir abipusis palaikymas yra būtini aktyvaus mokymosi komponentai. Tokie principai ypač aktualūs pradiniam ugdyme, nes šio amžiaus mokiniai mokosi veikdami, bendraudami ir eksperimentuodami.

Barkauskaitė (2012) teigia, kad inovatyvūs metodai leidžia mokiniams patirti emocinį pasitenkinimą mokymosi procesu, o tai tiesiogiai susiję su motyvacijos augimu. Tokie metodai stiprina ryšį tarp pažinimo ir emocijų, skatina kūrybiškumą bei pasitikėjimą savo gebėjimais. Astrauskienė (2013) pažymi, kad žaidybiniai, kūrybiniai ir projektiniai metodai padeda išlaikyti dėmesį, ugdo kritinį mąstymą ir motyvuoja siekti geresnių rezultatų. Arlauskaitė (2016) pabrėžia, kad aktyvūs metodai leidžia vaikams pasijusti atsakingais už mokymąsi, o mokytojo vaidmuo tampa ne kontroliuojantis, o padedantis ir įkvepiantis.

Inovatyvūs ugdymo metodai nėra vien technologijų naudojimas. Jie apima ir mokymosi formų, strategijų bei mokytojo vaidmens transformaciją. OECD (2021) ataskaitoje teigiama, kad inovacijos ugdymo procese padeda personalizuoti mokymąsi, skatinti mokinių savivaldą ir užtikrinti įtrauktį. Naujausioje OECD (2023) ataskaitoje pažymima, kad mokinių motyvacija tiesiogiai siejasi su pedagogų gebėjimu taikyti inovacijas lanksčiai ir kūrybiškai, pritaikant jas prie individualių mokinių poreikių.

Toks požiūris atitinka ir Europos Komisijos dokumentuose *Digital Education Action Plan 2021–2027* (2020, 2023) pabrėžiamas nuostatas, jog technologijos turi būti integruojamos ne kaip tikslas, o kaip priemonė gerinti mokymosi kokybę, motyvaciją ir įtrauktį.

Inovatyvūs metodai, taikomi pradiniam ugdyme, dažniausiai siejami su žaidybinėmis veiklomis, interaktyviomis technologijomis, projektine veikla bei refleksiniais mokymosi būdais. Al-Marouf ir Salloum (2022) sisteminėje apžvalgoje pabrėžia, kad žaidybinės skaitmeninės priemonės, tokios kaip „Mentimeter“ ar „Quizzy“, reikšmingai didina mokinių įsitraukimą, padeda išlaikyti dėmesį ir skatina vidinę motyvaciją. Jie padeda mokiniams tapti aktyviais mokymosi proceso dalyviais ir sukuria sąlygas išgyventi sėkmės jausmą. Tokie metodai ypač veiksmingi lietuvių kalbos pamokose, kuriose derinamas žodinis, vizualinis ir kūrybinis mąstymas.

Siekiant terminologinio aiškumo, tyrime taikyti inovatyvūs ugdymo metodai, priemonės ir organizacinės formos buvo aiškiai atskirti pagal jų paskirtį.

- **Metodai** – tai mokymosi būdai, skirti skatinti mokinių pažintinį aktyvumą ir vidinę motyvaciją: žaidybinis mokymas, probleminis mokymas, projektinis mokymas ir refleksinis mokymas.

- **Priemonės** – tai įrankiai ar technologijos, padedančios įgyvendinti pasirinktus metodus: interaktyvioji lenta, skaitmeninės platformos *Mentimeter* ir *Quizzy*, refleksinės kortelės, kūrybinės užduočių formos.

- **Organizacinės formos** – tai veiklos struktūros, kuriose taikomi metodai: darbas grupėse, porose ar individualiai.

Tokia diferenciacija užtikrina terminologinį tikslumą ir leidžia aiškiai susieti tyrimo metodus su mokinių motyvacijos stiprinimo uždaviniais.

Toliau pateikta lentelė apibendrina dažniausiai taikomus inovatyvius metodus, kurie gali būti sėkmingai integruojami lietuvių kalbos pamokose, siekiant skatinti mokinių mokymosi motyvaciją.

3 lentelė. Inovatyvūs ugdymo metodai, priemonės ir organizacinės formos, taikomos lietuvių kalbos pamokose

Kategorijos	Apibūdinimas/pavyzdžiai
Inovatyvūs ugdymo metodai	Žaidybinis mokymas (edukaciniai žaidimai, kūrybinės užduotys), probleminis mokymas (užduotys, reikalaujančios spręsti realias ar kalbines problemas), projektinis mokymas (ilgesnės trukmės veiklos, kūrybiniai rašiniai, pristatymai), refleksinis mokymas (refleksijos kortelės, diskusijos, savęs vertinimas).
Mokymo(si) priemonės	Interaktyvioji lenta, skaitmeninės platformos <i>Mentimeter</i> ir <i>Quizzy</i> , „PowerPoint“ skaidrės, edukaciniai žaidimai, refleksinės kortelės, kūrybinių užduočių rinkiniai.
Organizacinės formos	Darbas grupėse, porose, individualus darbas, diskusijos, kūrybinės dirbtuvės.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Astrauskiene (2013), Barkauskaite (2012), Arlauskaite (2016), OECD (2021, 2023), Fullan, Quinn ir McEachen (2022) bei praktinio veiklos tyrimo duomenimis.

Kaip matyti iš 3 lentelės, inovatyvūs ugdymo metodai, priemonės ir organizacinės formos apima tiek tradicinių mokymo būdų modernizavimą, tiek naujų strategijų kūrimą. Jų veiksmingumą lemia gebėjimas sujungti pažinimo, emocinius ir socialinius mokymosi komponentus, kurie ypač svarbūs pradinėse klasėse. Tokiu būdu mokinys tampa aktyviu mokymosi proceso dalyviu, o ne pasyviu klausytoju.

Europos Komisijos (2020, 2023) duomenimis, skaitmeninių technologijų integracija didina mokinių savireguliaciją, įsitraukimą ir motyvaciją mokytis. Hattie (2012) pažymi, kad viena stipriausių mokymosi skatinimo priemonių yra nuolatinis grįžtamasis ryšys, kurį technologijos leidžia suteikti greitai ir personalizuotai.

Inovatyvių metodų taikymas taip pat keičia mokytojo vaidmenį – jis tampa konsultantu, mentoriu, bendrakūrėju. Tokiu būdu tarp mokytojo ir mokinių užsimezga pasitikėjimu grįstas ryšys, skatinantis atvirumą ir drąsą mokytis.

Apibendrinant galima teigti, kad inovatyvūs ugdymo metodai pradiname ugdyme ne tik stiprina mokinių mokymosi motyvaciją, bet ir ugdo platesnius XXI a. gebėjimus – kūrybiškumą, bendradarbiavimą, kritinį mąstymą ir technologinį raštingumą. Jie padeda vaikams patirti mokymosi džiaugsmą ir skatina siekti žinių iš vidaus, o ne dėl išorinių paskatų.

Šie principai ir praktinės įžvalgos sudarė pagrindą tolesnei tyrimo metodologijos daliai, kurioje aprašoma, kaip inovatyvūs metodai buvo taikomi ir kokie pokyčiai stebėti realiose lietuvių kalbos pamokose.

3. Tyrimo metodologija

Tyrimo metodologija parengta siekiant išanalizuoti, kokie pokyčiai pasireiškia taikant inovatyvius ugdymo metodus pradinėse mokinių mokymosi motyvacijai lietuvių kalbos pamokose. Tyrimas grindžiamas konstruktyvistine mokymosi paradigma ir veiklos tyrimo (*angl. action research*) principais, kurie orientuoti ne į priežastinių ryšių nustatymą, o į praktikos tobulinimą ir stebimų reiškinių analizę.

Tyrimui pasirinkta kokybinė metodologinė prieiga, nes ji leidžia giliau suprasti mokinių motyvacijos raišką realioje ugdymo aplinkoje ir atskleisti individualius patyrimus, kurie nebūtų matomi taikant kiekybinius metodus. Šio tipo tyrimas suteikia galimybę analizuoti reiškinius kontekste, vertinti jų prasmę ir pokyčius per refleksiją bei sąveiką. Veiklos tyrimas šiame darbe laikomas tyrimo strategija, o pamokų stebėjimas, mokinių refleksijos ir lyginamoji analizė – duomenų rinkimo ir analizės metodais, leidžiantiais įgyvendinti pasirinktos strategijos tikslus.

Veiklos tyrimas pasirinktas todėl, kad jis leidžia tyrėjui, kuris yra praktikas, aktyviai dalyvauti ugdymo procese, stebėti, reflektuoti ir tobulinti savo veiklą. Tokia prieiga ypač tinka pedagogikos tyrimams, kai siekiama ne tik aprašyti reiškinį, bet ir pagerinti mokymo praktiką, paremti ją empiriniais duomenimis bei pedagoginėmis įžvalgomis (Cohen, Manion ir Morrison, 2018; Stringer, 2014).

Trumpalaikio veiklos tyrimo metu buvo fiksuojami mokinių aktyvumo, emocinio įsitraukimo ir bendradarbiavimo pokyčiai, leidžiantys formuluoti praktines įžvalgas apie inovatyvių ugdymo metodų taikymo galimybes lietuvių kalbos pamokose. Tokia tyrimo prieiga leidžia apibendrinti pastebėtus reiškinius, bet neperžengia kokybinio tyrimo galimybių ribų.

Tyrimo metu buvo fiksuojami trys pagrindiniai kriterijai, leidžiantys įvertinti pokyčius mokinių motyvacijoje:

1. **Mokinių aktyvumas** – dalyvavimas veiklose, iniciatyvumo rodikliai (rankos kėlimas, savanoriški atsakymai, pasiūlymai).

2. **Dėmesio išlaikymas** – įsitraukimo trukmė pamokos metu, gebėjimas susikonscentruoti atliekant užduotis.

3. **Emocinis įsitraukimas** – mokinių nuotaikos, verbalinių ir neverbalinių reakcijų, bendradarbiavimo bei refleksijų turinio analizė.

Šie kriterijai buvo vertinami taikant pamokų stebėjimą, mokinių refleksijas ir lyginamąją analizę tarp tradicinių ir inovatyvių metodų. Refleksijų duomenys buvo kokybiškai koduojami, išskiriant pasikartojančius motyvus („įdomu“, „smagu“, „noriu dar“, „nuobodu“, „sunku“) ir juos grupuojant į pozityvaus arba negatyvaus įsitraukimo kategorijas. Tokiu būdu buvo siekiama ne matuoti poveikį, o užfiksuoti tendencijas ir pokyčius mokinių emocinėje bei pažintinėje motyvacijoje.

Siekiant užtikrinti duomenų patikimumą, taikyta trianguliacijos strategija, apjungianti skirtingus duomenų rinkimo metodus. Be stebėjimų ir refleksijų, buvo naudojami struktūruoti instrumentai, leidžiantys objektyviau įvertinti mokinių patirtis ir motyvaciją. Po kiekvienos lietuvių kalbos pamokos mokiniai pildė trumpą refleksinį klausimyną, kuriame vertino savo įsitraukimą, nuotaiką ir suvoktą veiklos įdomumą pagal trijų balų skalę („labai įdomu“, „įdomu“, „neįdomu“). Papildomai buvo taikytos mokinių žodinės refleksijos, užrašytos mokytojo dienyne, ir pamokų stebėjimo lapai, kuriuose fiksuoti aktyvumo bei bendradarbiavimo rodikliai. Tokiu būdu duomenys buvo lyginami tarpusavyje, siekiant nustatyti dėsningumus ir išvengti subjektyvumo.

Tyrimo metu dalyvavo 24 mokiniai iš vienos Klaipėdos miesto pradinės mokyklos (7–10 metų amžiaus, 1–4 klasės). Dalyvavimas buvo savanoriškas, informuoti tėvai ir gautas jų raštiškas sutikimas. Tokia dalyvių imtis laikytina tinkama kokybiniam veiklos tyrimui, nes leidžia giliau analizuoti kiekvieno mokinio patirtis ir stebėti pokyčius natūralioje klasės aplinkoje (Cohen, Manion ir Morrison, 2018).

Atliekant tyrimą laikytasi pagrindinių tyrimo etikos principų: informuoto sutikimo, savanoriškumo, konfidencialumo ir pagarbos dalyviams. Visi mokiniai ir jų tėvai buvo informuoti apie tyrimo tikslą, o surinkti duomenys tvarkyti užtikrinant anonimiškumą ir konfidencialumą. Tyrimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo etikos principais bei laikantis gerojo pedagoginio tyrimo praktikos rekomendacijų.

Tyrimo metodai ir jų taikymas. Siekiant įgyvendinti tyrimo uždavinius ir gauti patikimus duomenis apie inovatyvių ugdymo metodų taikymo poveikį pradinėse mokinių mokymosi motyvacijai, buvo pasirinkti trys tarpusavyje susiję tyrimo metodai: pamokų stebėjimas, mokinių refleksijos ir lyginamoji analizė.

1. **Pamokų stebėjimas** leido tiesiogiai fiksuoti mokinių aktyvumą, dėmesio išlaikymą, emocinį įsitraukimą ir bendradarbiavimą pamokų metu. Stebėjimo duomenys buvo žymimi stebėjimo protokole, kuriame nurodyti konkretūs kriterijai (pvz., mokinių dalyvavimas, reakcijos į užduotis, bendravimas su mokytoju, emocinė išraiška). Šis metodas padėjo įgyvendinti tyrimo uždavinį – išanalizuoti, kaip inovatyvūs metodai keičia mokinių elgesį ir motyvaciją pamokose.

2. **Mokinių refleksijos** suteikė galimybę suprasti mokinių subjektyvią patirtį, jų požiūrį į taikytus metodus bei veiklas. Po kiekvienos pamokos mokiniai pildė **refleksinį klausimyną**, kuriame atsakė į kelis atvirus klausimus, pvz.: „Kas šiandien buvo įdomiausia?“, „Kas pavyko geriausiai?“, „Kas buvo sunku?“ ir „Ką norėtum daryti kitaip?“. Šie duomenys padėjo įgyvendinti uždavinį – atskleisti mokinių emocines ir pažintines motyvacijos tendencijas.

3. **Lyginamoji analizė** buvo taikoma siekiant palyginti tradicinių ir inovatyvių metodų taikymo rezultatus. Analizė apėmė mokinių aktyvumo ir refleksijų duomenų sugretinimą, ieškant dėsningumų ir skirtumų tarp dviejų mokymo būdų. Šis metodas padėjo įgyvendinti uždavinį – įvertinti inovatyvių metodų efektyvumą ir pateikti praktines rekomendacijas jų taikymui lietuvių kalbos pamokose.

Visi metodai buvo taikomi nuosekliai, užtikrinant duomenų trianguliaciją ir leidžiant tiek kiekybiškai, tiek kokybiškai įvertinti pokyčius mokinių motyvacijos raiškoje.

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrintos tyrimo uždavinių, taikytų metodų ir gautų duomenų sąsajos, leidžiančios aiškiai matyti, kaip kiekvienas metodas prisidėjo prie tyrimo tikslų įgyvendinimo.

4 lentelė. Tyrimo uždavinių, metodų ir gautų duomenų sąsajos

Tyrimo uždavinys	Taikytas metodas	Gauti duomenys / stebėti aspektai
1. Išanalizuoti, kaip inovatyvūs ugdymo metodai veikia pradinių klasių mokinių mokymosi motyvaciją lietuvių kalbos pamokose.	Pamokų stebėjimas	Fiksuoti mokinių aktyvumo, dėmesio koncentracijos, emocinio įsitraukimo ir bendradarbiavimo pokyčiai.
2. Atskleisti mokinių požiūrį į taikytus inovatyvius ugdymo metodus ir jų įtaką mokymosi patirčiai.	Mokinių refleksijos (rašytinės ir žodinės)	Gauti mokinių atsakymai į atvirus klausimus apie veiklos įdomumą, sėkmės patyrimą, sunkumus ir norus keisti veiklą.
3. Palyginti tradicinių ir inovatyvių metodų taikymo rezultatus lietuvių kalbos pamokose.	Lyginamoji analizė	Sugretinti stebėjimo ir refleksijų duomenys, atskleisti skirtumai tarp tradicinių ir inovatyvių mokymo metodų poveikio motyvacijai.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Cohen, Manion & Morrison (2018), Stringer (2014) bei praktinio veiklos tyrimo duomenimis.

Remiantis surinktais duomenimis ir atlikta analize, toliau pateikiami tyrimo rezultatai bei jų aptarimas, atskleidžiantis inovatyvių ugdymo metodų poveikį mokinių mokymosi motyvacijai lietuvių kalbos pamokose.

4. Tyrimo rezultatai ir aptarimas

Remiantis pamokų stebėjimų, mokinių refleksijų ir lyginamosios analizės duomenimis paaiškėjo, kad inovatyvūs ugdymo metodai atskleidė teigiamas tendencijas mokinių motyvacijos ir įsitraukimo srityse.

Tyrimo duomenys buvo renkami ir analizuojami taikant struktūruotus instrumentus. Po kiekvienos pamokos mokiniai pildė trumpą refleksinį klausimyną, kuriame vertino įsitraukimą, nuotaiką ir veiklos įdomumą pagal trijų balų skalę („labai įdomu“, „įdomu“, „neįdomu“). Be to, duomenys buvo apibendrinti kokybiškai – išskiriant pasikartojančias temas ir motyvus, bei kiekybiškai – nustatant dažniausiai pasikartojusias refleksijų kategorijas. Tokiu būdu buvo siekiama užtikrinti duomenų patikimumą ir sumažinti subjektyvumo įtaką interpretacijai.

Tyrimo pradžioje pastebėta, kad dalis mokinių pasižymi ribota mokymosi motyvacija. Vaikai vengė aktyvaus dalyvavimo pamokose, jų dėmesys greitai išsiblaškėdavo, o reakcijos į mokytojo klausimus būdavo vangios. Šie duomenys gauti remiantis pamokų stebėjimo protokoluose fiksuotais rodikliais bei mokinių refleksijų turiniu. Tradicinėse pamokose, kuriose vyravo klausymasis ir rašytinės užduotys, mokiniai greitai pavargdavo, rodydavo mažai iniciatyvos. Refleksijų metu dažnai minėta, kad „buvo sunku ilgai klausytis“ ar „nuobodu rašyti“. Šie pastebėjimai rodo, kad įprasti, mažiau interaktyvūs mokymo metodai ne visada padeda palaikyti pradinukų dėmesį ir susidomėjimą mokymosi procesu (Arlauskaitė, 2016; Helmke, 2012).

Įtraukus inovatyvius ugdymo metodus – žaidybines veiklas, refleksinį ir projekcinį mokymą – bei šiuos metodus palaikančias skaitmenines priemones („Mentimeter“, „Quizzy“) ir interaktyvias pateiktis, atsiskleidė ryškios mokinių įsitraukimo ir motyvacijos didėjimo tendencijos. Mokiniai tapo aktyvesni, labiau domėjosi pamokų turiniu, drąsiau reiškė nuomonę ir bendradarbiavo tarpusavyje. Pamokose, kuriose naudotos skaitmeninės technologijos, daugiau nei pusė mokinių savanoriškai kėlė rankas, norėdami atsakyti ar atlikti užduotį. Pastebėta, kad veiklose, kuriose buvo derinamos vizualinės, kūrybinės ir žaidybinės užduotys, mokiniai išlikdavo įsitraukę visos pamokos metu. Jie aktyviai dalyvavo diskusijose, siūlė sprendimus, kūrė pavyzdžius ir rodė norą atlikti papildomas užduotis. Tokiose pamokose vyravo teigiamas emocinis mikroklimatas – mokiniai šypsojosi, drąsiai bendravo su mokytoju ir klasės draugais, o klaidos buvo suvokiamos kaip galimybė tobulėti.

Refleksijų metu mokiniai pabrėžė, kad inovatyvios pamokos buvo „įdomesnės“, „linksmesnės“, „greičiau praeidavo laikas“ ir „buvo smagu mokytis kartu“. Tai rodo, kad inovatyvių metodų taikymas siejasi su vidinės motyvacijos stiprėjimu ir teigiamų emocijų raiška, palaikančia mokymosi procesą. Refleksijų analizė atskleidė tris pagrindines tendencijas: padidėjusį įsitraukimą, palankią emocinę aplinką ir savarankiškumo augimą. Mokiniai aktyviau dalyvavo pamokose, rodė daugiau iniciatyvos, dažniau patys siūlė sprendimus bei ieškojo atsakymų. Šie duomenys leidžia daryti prielaidą, kad

inovatyvūs metodai prisideda prie kognityvinių ir emocinių mokymosi aspektų stiprinimo, skatindami pasitikėjimą savimi.

Lyginamoji analizė tarp tradicinių ir inovatyvių metodų parodė reikšmingus skirtumus mokinių elgesyje, emocijose ir motyvacijoje.

5 lentelė. Lyginamoji tradicinių ir inovatyvių lietuvių kalbos mokymo metodų analizė pagal mokinių aktyvumo ir emocinio įsitraukimo aspektus

Analizuojamas aspektas	Tradiciniai metodai	Inovatyvūs metodai
Mokinių aktyvumas	Reaguoja tik dalis mokinių; vyrauja klausymasis ir rašymas.	Dauguma mokinių įsitraukia į veiklas, noriai dalyvauja diskusijose.
Dėmesio išlaikymas	Dėmesys išsisklaido po 10–15 min.	Dėmesys išlieka visos veiklos metu dėl interaktyvumo ir žaismingumo.
Emocinis nusiteikimas	Neutralus, pasyvus; mokiniai greitai pavargsta.	Teigiamas, džiugus, aktyvus emocinis fonas.
Savarankiškumas	Mokiniai laukia nurodymų, rečiau inicijuoja veiklą.	Daugiau iniciatyvos, siūlymų, klausimų, kūrybiškumo
Bendradarbiavimas	Ribotas, dažniausiai porinis darbas.	Aktyvus darbas grupėse, tarpusavio pagalba.

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis stebėjimo ir refleksijų duomenimis (2025).

Kaip matyti iš pateiktos lentelės, inovatyvūs metodai siejasi su teigiamomis tendencijomis kognityvinių ir emocinių mokymosi aspektų stiprinime. Gauti rezultatai atskleidžia dėsningumą – kuo aktyvesnis ir prasmingesnis mokinių dalyvavimas mokymosi procese, tuo stipresnė jų vidinė motyvacija ir emocinis įsitraukimas. Palyginus su tradiciniu mokymu, išryškėjo didesnis mokinių įsitraukimas, iniciatyvumas ir atsakomybė už mokymosi procesą. Šiuos rezultatus patvirtina ir Hattie (2012) tyrimai, rodantys, kad mokymosi sėkmę lemia ne vien mokytojo metodai, bet ir mokinio įsitraukimo bei refleksijos lygis.

Rezultatų analizė rodo, kad inovatyvūs metodai atskleidžia ilgalaikės motyvacijos stiprinimo tendencijas ir teigiamą požiūrį į mokymąsi. Mokiniai pradėjo dažniau klausyti, ieškoti informacijos, domėtis kalbos taisyklėmis. Jie suvokė, kad mokymasis gali būti kūrybinis procesas, o klaidos – galimybė tobulėti, o ne nesėkmė. Šie rezultatai sutampa su Barkauskaitės (2012) ir Astrauskienės (2013) įžvalgomis, jog inovatyvūs metodai padeda kurti pozityvų emocinį klimatą klasėje ir stiprina vidinę motyvaciją. Jie taip pat dera su Vygotskio (1978) teorija, pabrėžiančia, kad mokymasis vyksta per socialinę sąveiką, o mokytojas turi veikti kaip pagalbininkas ir skatintojas, o ne kontrolierius. Nors tyrimas atskleidė aiškias teigiamas tendencijas, duomenys daugiausia grindžiami mokinių refleksijomis ir pamokų stebėjimais. Siekiant didesnio rezultatų patikimumo, ateityje būtų tikslinga taikyti struktūruotus klausimynus ar ilgalaikės motyvacijos stebėseną, leidžiančią įvertinti pokyčius per ilgesnį laikotarpį.

Apibendrinant galima teigti, kad inovatyvių ugdymo metodų taikymas daro kompleksinį poveikį mokinių mokymosi motyvacijai. Šie metodai apjungia pažinimo, emocinį ir socialinį mokymosi aspektus, padeda kurti įtraukią ir džiaugsmingą mokymosi aplinką. Toks požiūris ne tik stiprina vidinę mokinių motyvaciją, bet ir ugdo savarankiškumą bei pasitikėjimą savo gebėjimais, kas yra būtina tolesnei sėkmei mokykloje. Šie rezultatai patvirtina, kad inovatyvūs ugdymo metodai gali būti sėkmingai taikomi kaip mokinių motyvaciją stiprinanti priemonė lietuvių kalbos pamokose. Tai atveria galimybes tolesniems tyrimams, orientuotiems į ilgalaikę motyvacijos pokyčių stebėjimą bei mokytojų profesinio tobulėjimo sąsajas su inovatyviu ugdymu.

Išvados

1. Mokslinės literatūros analizė parodė, kad mokinių mokymosi motyvacija yra vienas svarbiausių ugdymo proceso veiksnių, lemiantis mokinio norą mokytis, jo įsitraukimą ir pasitenkinimą veikla. Mokymosi motyvacija glaudžiai susijusi su pedagogų gebėjimu kurti įtraukią, palaikančią ir emociškai saugią aplinką. Tinkamai parinkti motyvavimo būdai ir metodai leidžia mokiniui patirti sėkmę, o tai stiprina vidinę motyvaciją.

2. Pradinių klasių mokiniams didžiausią įtaką daro pedagogo požiūris, teigiamas vertinimas, paskatinimai ir pagyrimai. Šiame amžiaus tarpsnyje vaikai ypač reaguoja į mokytojo emocinę reakciją ir pripažinimą, todėl svarbu, kad mokytojas gebėtų pastebėti kiekvieno mokinio pastangas, palaikyti jų pasitikėjimą ir kurti šiltus, pasitikėjimu grįstus santykius.

3. Tyrimo duomenys parodė, kad tinkamai suplanuota pamoka, aiškiai suformuluoti tikslai ir uždaviniai bei inovatyvių metodų taikymas padeda išvengti daugelio mokymosi motyvacijos problemų lietuvių kalbos pamokose. Inovatyvūs metodai, paremti veikla, technologijų taikymu ir žaidybiniais elementais, skatina mokinių aktyvumą, smalsumą ir kūrybiškumą. Tokie metodai atitinka šiuolaikines švietimo kryptis, kur mokymasis grindžiamas aktyvia patirtimi ir refleksija.

4. Veiklos tyrimo rezultatai atskleidė, kad 1–4 klasių mokinių motyvaciją lietuvių kalbos pamokose labiausiai stiprina:

- įdomi ir vizualiai patraukli naujos temos pateiktis;
- inovatyvių technologijų ir programėlių (pvz., *Quizzy*, *Mentimeter*) naudojimas formuojančiajam vertinimui;
- nuolatinis grįžtamasis ryšys ir teigiami mokytojo paskatinimai;
- pedagoginės pertraukėlės ir žaidybiniai elementai;
- teigiama klasės atmosfera bei pagarba ir bendradarbiavimas tarp mokytojo ir mokinių.

Šie veiksniai ne tik padeda palaikyti dėmesį, bet ir kuria teigiamą emocinį foną, kuris yra būtina sąlyga sėkmingam mokymuisi.

Literatūra

1. Al-Marouf, R. S., Salloum, S. A. (2022). Gamification in education: A systematic review and implications for primary education. *Education and Information Technologies*, 27(6), 8101–8123. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11142-8>
2. Arlauskaitė, R. (2016). *Pradinukų mokymosi motyvacijos ypatumai*. Vilnius: Vytauto Didžiojo universitetas.
3. Astrauskienė, I. (2013). *Aktyvūs mokymosi metodai pradinėse klasėse*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.
4. Barkauskaitė, M. (2012). *Mokinių motyvacija ir jos ugdymas*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
5. Bruner, J. (1996). *The culture of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
6. Deci, E. L., Ryan, R. M. (2020). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York: Guilford Press.
7. European Commission. (2020). Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age. Brussels: European Commission.
8. European Commission. (2023). Digital Education Action Plan (2021–2027): Progress Report 2023. Brussels: European Commission.
9. Fullan, M., Quinn, J., McEachen, J. (2022). *Deep learning: Engage the world, change the world* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
10. Girdzijauskienė, S., Gudynas, P., Jakavonytė, L. (2010). *Mokymosi motyvacija ir jos skatinimas pradinėse klasėse*. Šiauliai: Šiaulių universitetas.
11. Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. London: Routledge.
12. Helmke, A. (2012). *Unterrichtsqualität und Lehrerprofessionalität: Diagnose, Evaluation und Verbesserung des Unterrichts*. Seelze: Klett-Kallmeyer.
13. Jovaiša, L. (2007). *Enciklopedinis edukologijos žodynas*. Vilnius: Gimtasis žodis.
14. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. (2011). Valstybės žinios, 2011-03-31, Nr. XI-1281.
15. Myers, D. G. (2008). *Psychology* (9th ed.). New York: Worth Publishers.
16. OECD (2021). *The state of school education: One year into the COVID pandemic*. Paris: OECD Publishing.
17. OECD (2023). *Innovating education and educating for innovation 2023 update*. Paris: OECD Publishing.

18. Ryan, R. M., Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
19. Skaalvik, E. M., Skaalvik, S. (2021). Motivation and teacher–student relationships in elementary school. *Teaching and Teacher Education*, 105, 103429. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103429>
20. Stringer, E. T. (2014). *Action research* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
21. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
22. Želvys, R., Indrašienė, V., Čiužas, R. (2021). *Švietimo pokyčiai ir mokytojo vaidmuo XXI amžiuje*. Vilnius: Vilniaus universitetas.
23. Bendrosios programos atnaujinimas. (2022). Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Prieiga per internetą: <https://www.smm.lt>
24. Lietuva 2030. (2015). *Valstybės pažangos strategija*. Vilnius: Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

WAYS AND METHODS OF MOTIVATING PRIMARY SCHOOL PUPILS IN LITHUANIAN LANGUAGE LESSONS THROUGH INNOVATIVE TEACHING METHODS

Dovilė Jurelevičė

Summary

Relevance of the topic. The problem of learning motivation is highly relevant in the contemporary Lithuanian education system, especially in primary school Lithuanian language lessons. Motivation plays a crucial role in sustaining pupils' interest, concentration, and academic progress. A lack of motivation often manifests through incomplete tasks, reluctance to participate, classroom distractions, and disruptive behavior. While learning motivation has been widely researched in psychology and pedagogy, there remains a lack of empirical studies that focus specifically on effective motivational strategies in Lithuanian language lessons at the primary school level. This study addresses the following pedagogical problem: *which motivational methods and strategies encourage active learning and engagement of primary school pupils in Lithuanian language lessons?*

Research object. Motivational methods and strategies applied in Lithuanian language lessons for primary school pupils at Klaipėda “Gilija” Primary School.

Research aim. To reveal the ways and methods that motivate primary school pupils in Lithuanian language lessons.

Research tasks:

1. To analyze the concept of learning motivation and the factors that stimulate it.
2. To examine the methods that motivate Lithuanian language learning in primary school settings.
3. To identify and assess the progress of 1st–4th grade pupils at Klaipėda “Gilija” Primary School after the implementation of motivational methods and strategies.

Research methodology. A mixed-method approach was applied. The theoretical part involved the analysis of scientific literature and educational policy documents, including the updated Lithuanian national curriculum (2022). The empirical part consisted of structured classroom observation based on V. Paužienė's (2019) protocol and reflective diaries. A total of five Lithuanian language lessons were observed (three in grade 2, one in grade 1, and one in grade 3), and five lessons were conducted using innovative motivational methods (one in grade 4 and four in grades 2–3). Research ethics were respected throughout the study, ensuring confidentiality, integrity, and respect for participants.

Research results.

The observations revealed that traditional teaching practices, dominated by question–answer methods and individual tasks, often failed to stimulate pupil motivation. In many cases, only a small group of active pupils participated, while others remained passive or distracted. Lessons frequently lacked variety, visual aids, and interactive activities, which limited pupils' engagement.

After the introduction of innovative motivational strategies, clear positive changes were observed. Lessons incorporating information and communication technologies (ICT), such as the interactive whiteboard, *PowerPoint* presentations, and online tools (*Mentimeter*, *Quizzy*), captured pupils' attention and provided opportunities for real-time feedback. Pupils expressed enthusiasm toward interactive activities and valued the chance to participate actively. Pedagogical breaks, including short educational games and videos, helped sustain attention and reinforced newly acquired knowledge.

Additionally, lessons that began with engaging elements (e.g., storytelling, creative prompts, role play) successfully aroused curiosity and improved participation. The consistent use of verbal praise, encouragement, and peer assessment further strengthened pupils' confidence and motivation. Collaborative methods fostered a positive classroom atmosphere, reduced disruptive behavior, and promoted peer support. Overall, innovative teaching methods created a more dynamic learning environment, enabling all pupils—not only the most active ones—to engage productively in Lithuanian language lessons.

Conclusions. The study demonstrated that effective motivation in primary school Lithuanian language lessons requires:

- starting lessons with engaging and curiosity-arousing activities;
- integrating ICT and interactive teaching tools;
- applying pedagogical breaks to sustain concentration;
- providing consistent and clear feedback;
- maintaining a supportive and inclusive classroom climate.

The results confirm that innovative motivational strategies not only reduce passivity and disruptive behavior but also enhance pupils' intrinsic motivation and learning outcomes. Thus, teachers are encouraged to apply diverse and creative methods in order to foster active and meaningful learning experiences in primary education.

Keywords: learning motivation, innovative teaching methods, primary education, Lithuanian language lessons, action research.